

**FACTORS INFLUENCING QUALITY OF LIFE
IN ADOLESCENTS WITH TYPE 1 DIABETES**

PORNTIP TACHANIVATE

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(PEDIATRIC NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2007

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กวัยรุ่นโรคเบาหวานชนิดที่ 1

(FACTORS INFLUENCING QUALITY OF LIFE IN ADOLESCENTS WITH TYPE 1 DIABETES)

พรทิพย์ เตชะนิเวศน์ 4536541 RAPN/M

พย.ม. (การพยาบาลเด็ก)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: อัจฉริยา ปทุมวัน, Ph.D., จิตติวัฒน์ สุประสงค์สิน, M.D.,
สุภาวดี ลิขิตมาศกุล, M.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยหาความสัมพันธ์เชิงทำนายครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายคุณภาพชีวิตของเด็กวัยรุ่นโรคเบาหวานชนิดที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเร็มเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือเด็กวัยรุ่นโรคเบาหวานชนิดที่ 1 จำนวน 102 คน มีอายุระหว่าง 12-18 ปี ที่มารับการตรวจรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกคลินิกต่อมไร้ท่อในเด็กของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล และโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคมถึงกรกฎาคมพ.ศ.2548 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดคุณภาพชีวิต และแบบวัดพฤติกรรมในการดูแลตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 14.7 ปี ร้อยละ 63.7 เป็นเพศหญิง รายได้ของครอบครัวอยู่ระหว่าง 3,000-150,000 บาท/เดือน ระยะเวลาความเจ็บป่วยเฉลี่ย 61.9 เดือน ร้อยละ 73.5 มีการควบคุมโรคเบาหวานไม่ดี

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมในการดูแลตนเองโดยรวมในระดับค่อนข้างต่ำ. การรับรู้คุณภาพชีวิตรายด้าน (ความพึงพอใจ การรับรู้ผลกระทบ และความวิตกกังวล) และคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51 ของกลุ่มตัวอย่างประเมินภาวะสุขภาพของตนเองอยู่ในเกณฑ์ดี ค่าระดับน้ำตาลเฉลี่ยต่ำสุดมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพชีวิตโดยรวมในระดับต่ำ ($r=-.202$, $p<.05$) และสามารถทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมได้ร้อยละ 4.1 คะแนนพฤติกรรมในการดูแลตนเองมีความความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับคุณภาพชีวิตโดยรวม ($r=.385$, $p<.01$) และสามารถทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 12

การพยาบาลควรให้ความสำคัญกับค่าน้ำตาลเฉลี่ยและพฤติกรรมในการดูแลตนเองเพื่อส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่นโรคเบาหวานชนิดที่ 1 มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

FACTORS INFLUENCING QUALITY OF LIFE IN ADOLESCENTS WITH TYPE 1 DIABETES

PORNTIP TACHANIVATE 4536541 RAPN / M

M.N.S. (PEDIATRIC NURSING)

THESIS ADVISORS: AUTCHAREEYA PATOOMWAN, Ph.D.,

CHITTIWAT SUPRASONGSIN, M.D., SUPAWADEE LIKITMASKUL, M.D.

ABSTRACT

This cross-sectional predictive correlational research aimed at investigating the factors influencing the quality of life (QOL) in adolescents with Type 1 diabetes using Orem's Self Care Model (Orem, 1995) as the conceptual framework of the study. The study sample consisted of 102 adolescents with Type 1 diabetes between 12 and 18 years of age. The subjects were recruited by means of a purposive sampling from the outpatient department of the pediatric endocrinology clinic of Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital, King Chulalongkorn Memorial Hospital, Siriraj Hospital, and Pramongkutkloa Hospital. Data collection took place from March to July 2005. Data were collected using a set of questionnaires which included the demographic characteristics questionnaire, Self-Care Behaviors Questionnaire, and the Diabetes Quality of Life for Youth (DQOLY) Questionnaire. Data analysis included descriptive analysis, Pearson's product moment correlation coefficient, and hierarchical and stepwise multiple regression analyses.

The findings revealed that the mean age of the subjects was 14.7 years, 63.7% were female, and family monthly income ranged from 3,000 to 150,000 baht. In addition, mean duration of diabetes was 61.9 months, and close to three-quarters, or 73.5%, of the subjects had poor metabolic control.

The findings also revealed that the subjects had overall self-care behaviors scores at a rather low level. Moreover, they had a moderate level of satisfaction, impact, and worries scores, and had moderate quality of life scores on the overall DQOLY. Furthermore, half of the subjects rated their own health as good.

Recent HbA_{1c} was negatively correlated with overall DQOLY at a rather low level ($r = -.202$, $p < .05$) and could predict overall DQOLY by 4.1% ($p < .05$). On the other hand, overall self-care behavior was positively correlated with overall DQOLY at a low level ($r = .385$, $p < .01$) and could predict overall DQOLY by another 12% ($p < .001$).

Based on the study findings, nursing implications should include emphasizing HbA_{1c} and self-care behaviors for diabetes management to promote better QOL in adolescents with Type 1 diabetes.

**KEY WORDS: TYPE 1 DIABETES / ADOLESCENTS / QUALITY OF LIFE /
SELF-CARE**

161 pp.